

De 50ste Ordevergadering Zin in een feestje?

De Ordevergadering werd dit jaar opgeluisterd door de minister van Justitie en de president van de Hoge Raad. De 800 aanwezigen spraken over imago en markt van de advocatuur, over werkstress en over de gefinancierde rechtsbijstand. Tot slot verhief de zaal zich als één man bij het zingen van een Russisch lied. En op het feest 's avonds verscheen prins Bernhard.

Willem Heemskerk
redactielid

De avond in de Convention Factory

Zoals bekend bestaat de Orde 50 jaar en dat moest gevierd worden. Lukte dat op 27 september 2002? Het antwoord is: ja. Zowel de Ordevergadering als het feest mocht buitengewoon geslaagd worden genoemd, een hele prestatie bij dit soort aantallen deelnemers. Het thema van de Ordevergadering was '50 jaar Advocatenwet' en daar kun je natuurlijk lekker alle kanten mee uit. Dat gebeurde onder leiding van Fons de Poel, bekend van het tv-programma *Netwerk*, tevreden met zichzelf, maar niet méér dan de meeste advocaten, dus het stoorde nauwelijks. Fons trok, na zichzelf te hebben voorgesteld (naar zijn zeggen voor diegenen die slechts Willibrord Frequin en Pieter Storms kennen), deken Guensberg op het podium en vroeg hoe het nou is om landelijk deken te zijn. Wat moet je met zo'n vraag? 'Verschrikkelijk leuk', zei Guensberg maar – daar wist Fons nog wel een reactie op: 'Verschrikkelijk of leuk?'

Gelukkig werd Guensberg daarna alleen gelaten met zijn jubileumrede 'Voortvarend Vooruit'. Guensberg hield ons een caleidoscopische blik op het verleden, het heden en de toekomst van de advocatuur en de Orde in het bijzonder voor, met onder meer een aansprekend betoog over herindelings- en afslanking – van het bestuurlijke ordelandschap; een indeling in vijf ressorten in plaats van negentien arrondissementen zou daarbij de sleutel moeten vormen (zie voor de tekst het vorig *Advocatenblad*, 2002-18, pp. 787-792). Het betoog van Guensberg werd herhaaldelijk onderbroken met een projectie van een foto van een oud-deken, met daarnaast een citaat uit een van diens redes. Dat bleek niet helemaal geslaagd, want niet iedereen kon ingewikkelde zinnen als 'De eigen verantwoorde-

Uit de toespraak van Donner

Leeft bij iedereen het besef dat de advocaat ook dienaar van het algemeen belang is en mede verantwoordelijk draagt voor het goed functioneren van het rechtsbestel? Strafdossiers dienen voor gebruik in het proces en niet daarbuiten? Ik meen dat het in eerste instantie op de weg van de Orde ligt antwoorden te formuleren en regels op te stellen. (...) Ik zal de ontwikkelingen op dit terrein dan ook met kritische aandacht volgen. (...)

Ik wil mij (...) inzetten voor een hogere vergoeding van de gefinancierde rechtshulp. (...) De middelen zullen gevonden moeten worden door andere wijzigingen op het terrein van de gefinancierde rechtsbijstand, zoals bijvoorbeeld verhoging van de eigen bijdragen van justitiabelen. (...) Er is een opvallend hoge procesbereidheid waar de eigen bijdrage het laagst is of niet bestaand. (...) Ik hoop spoedig het kabinet en de Kamer voorstellen te doen die inhouden dat de huidige vergoeding met 7 euro per uur, boven op de huidige 87 euro, wordt verhoogd. (...) Op termijn wil ik komen tot een verdere verhoging van de vergoedingen in het kader van een fundamentele herziening van het stelsel van gefinancierde rechtsbijstand en de prikkels daarin. Mijn inzet is om de verhoging [van 7 euro, red.] ten minste gedeeltelijk te realiseren uiterlijk per 1 juli volgend jaar.

lijkheid van de balie voor het handhaven van een behoorlijk peil van de beroepsuitoefening vindt uitdrukking in een passende mate van autonomie' onmiddellijk volgen. Nog doorgelaten dat er geen verband tussen de citaten en de uitgesproken tekst leek te bestaan. Het pleidooi van Guensberg voor het opkrikken van de toevoegvergoeding mocht op een daverend applaus rekenen, goed aangestuurd door de Vereniging Sociale Advocaten Nederland; die had vooraf door middel van het uitdelen van A4'tjes tot dit applaus opgeroepen, teneinde minister van Justitie Donner te vermurwen.

Weersta elke verleiding

De verwachtingen waren dan ook hooggespannen toen Guensberg de fakkel overdroeg aan Donner. Die begon met een 'Dank u, ook voor het applaus... nu nog'. Donner liet weten naar een positief gezegde over advocaten te hebben gezocht, maar hij

had er geen kunnen vinden. Slechts de cliënten van advocaten kwamen er nog slechter vanaf, blijkens de uitdrukkingen: 'Als er geen slechte mensen waren, zouden er geen goede advocaten zijn' en 'Van de stijfkop en de zot vult de advocaat zijn pot'. Hijzelf zag dat natuurlijk anders en benadrukte dat Orde en ministerie een gelijk belang nastreven, te weten een goed rechtstelsel; de Orde was daarbij geen tegenstander, maar *sparring partner*. Donner besprak daarna enkele actuele onderwerpen, te beginnen met de (Europese) meldingsplicht voor advocaten bij witwassen; hij verdedigde de inbreuk die deze meldingsplicht in bepaalde gevallen maakt op verschoningsrecht en geheimhoudingsplicht. Verder vond hij – zonder namen te noemen – dat advocaten de verleiding van de camera zouden moeten weerstaan, 'net als elke andere verleiding'. Het verbod op *no cure no pay*, na de uitspraak van de NMa door de Orde

Het pleidooi voor een hogere toevoegvergoeding kreeg een daverend applaus, vooraf gestimuleerd door het uitdelen van A4'tjes

De beroepstrots van advocaten werd op een vileine manier geprezen, afgeleid uit een veronderstelde houding van: 'Kijk ons eens'

bij verordening gehandhaafd, werd door hem een goede zaak genoemd; advocaten zouden anders partij in de procedure worden. Het onderwerp straf dossiers op straat passeerde ook de revue: 'Die dienen voor gebruik in het strafproces en niet daarbuiten'. Maar de Orde moest dat wel zelf regelen, want de advocatuur is een officium nobile, en: noblesse oblige. Toen kwam het moment waarop iedereen had gewacht, maar de eerste zin schiep te hoge verwachtingen: 'Ik wil me inzetten voor een hogere vergoeding...' werd onderbroken door applaus, maar onmiddellijk geriposteerd met 'Ho, ho, ho'. Niet ten onrechte, want het bleek om niet méér te gaan dan een intentie, slechts om € 7 boven op de huidige € 87, om de ingangsdatum 1 juli 2003, 'tenminste gedeeltelijk' en het moest maar betaald worden uit een verhoging van de eigen bijdragen, dat dwong de burger tot bezinning.

Donner wist het wat dubbele gevoel in de zaal mooi de kop in te drukken door te eindigen zoals hij was begonnen, te weten met twee spreuken. Eerst Kant: 'We zijn niet op aarde om gelukkig te zijn, maar om onze plicht te vervullen'. En toen – voor de vrolijke draai – Bilderdijk: 'Wie zijn plicht wel verricht, vindt vermaak in zijn taak'.

Poortwachter

Daarna was het woord aan Hoge Raad-president Haak, die aangaf ondanks de vermaningen van Donner toch één verleiding – die van nostalgie – niet te kunnen weerstaan, waarbij hij terugdacht aan zijn periode als advocaat in Amsterdam, tussen 1963 en 1972. Er was sindsdien veel veran-

derd, maar 'de advocaat' niet. Die is – aldus Haak – nog steeds poortwachter van het recht, in en buiten rechte. Ook overigens kreeg de advocatuur van Haak alle lof toegezwaaid, waarbij hij haar belangrijke taak in het kader van rechtsvorming en rechtsontwikkeling memoreerde: zonder advocaten geen (jurisprudentieel) stakingsrecht, geen baanbrekende arresten over verjaring bij asbestschade en over vergoeding van shock-schade. Een enkele kritische noot was genuanceerd: Haak sprak zijn zorgen erover uit dat mede door toedoen van advocaten

strafprocessen zich vaker buiten dan in de rechtszaal lijken af te spelen en hij vroeg aandacht voor een grote groep rechtzoekenden die buiten de rechtshulpboot vallen, te weten de justitiabelen die niet behoren tot de groep van zeer hoge of zeer lage inkomens. Rechtsbijstandverzekeringen bieden niet altijd soelaas, een aangepast tarief – aldus Haak – misschien wel.

Na de toespraak van Haak volgde een niet heel goed georkestreerde vertoning: de uitreiking van het jubileumboek 'Advocaten pleiten staande'. Donner en Haak, de laatste net afgedaald, moesten weer op het podium gaan staan, naast elkaar, en naar een introductie van Guensberg vanaf het spreekgestoelte luisteren. Waar laat je dan je handen? Een lichte gêne maakte zich van de zaal meester toen ze de minister van Justitie

Uit de toespraak van Haak

Is er een toenemende spanning waar te nemen voor wat betreft de taakverdeling tussen de drie machten? Zijn de wetgevende en uitvoerende macht nog op voldoende afstand van elkaar (denk aan de regeerakkoorden of aan gelegenhedswetgeving bij bestuursproblemen)? Of verdwijnt het dualisme verder achter de horizon, ook al wordt naarstig betoogd dat men het nieuw leven wil inblazen? Wordt ook daardoor een groter beroep op de rechter gedaan dan een evenwichtige taakverdeling tussen de drie machten meebrengt, omdat de burger zich gesteld ziet tegenover één groot en niet tot luisteren bereid overheidsapparaat? In deze zich wijzigende samenleving, zowel in het nationale als internationale vlak, bent u allen, als poortwachters van het recht, als eersten geroepen om bij te dragen aan de rechtsvorming, rechtsontwikkeling en rechtsbescherming. (...)

Door fusies van advocatenkantoren dreigt de cassatiebalie, die in vergelijking met andere lucratievere praktijken wellicht minder winstgevende kroon op het werk van menig Haags kantoor, het slachtoffer te worden van al te scherpe commercialiteit. De continuering van een sterke cassatiebalie moet worden gestimuleerd. De artikelen 407 lid 3, 426a lid 1 en 426b lid 3 Rv beperken in civiele zaken de bevoegdheid in cassatie op te treden tot advocaten bij de Hoge Raad. Deze bepalingen (...) leveren een moeilijk te verklaren belemmering op voor terzake kundige cassatieadvocaten die buiten het arrondissement Den Haag zijn gevestigd. Een gemengde Commissie uit de Hoge Raad en de Haagse cassatiebalie wil thans (...) samen met het ministerie onderzoeken of instelling van een onafhankelijk instituut van cassatieadvocaten, die exclusief bevoegd zouden zijn om in cassatie op te treden, wenselijk en mogelijk is.

en de president van de Hoge Raad wat ongelukkig het evenwicht zag verplaatsen van linker- naar rechterbeen en terug, daarbij ook nog eens scherm breed uitgelicht door de camera, die alle bijpassende gezichtsuitdrukkingen nauwgezet registreerde. Zichtbaar opgelucht snelden Donner en Haak na de uitreiking heen.

Balans

Dat was het bijna vóór de lunch; slechts de landelijke introductie van de geschillenregeling Advocatuur – na een succesvolle plaatselijke pilot – ontbrak nog. Die introductie werd luister bijgezet met een filmpje waarin een kaart van Nederland met negentien verschillende arrondissementen werd ingekleurd. Mede door de ronkende voice-over was de associatie met de presentatiefilm van de Deltawerken op Neeltje Jans niet te vermijden.

's Middags struinde Fons – hij dacht net als Jerry Springer – de zaal af om eens wat respons te krijgen, waarbij hij beurtelings wat gegevens putte uit het EIM-rapport *De balie in beeld* en wat citaten voorhield uit de rubriek 'De balans' in dit blad, zoals: 'Als ik meer vrije tijd had, zou ik meer werken' en 'Op kantoor ga ik te vroeg weg, maar thuis ben ik te laat'. Fons deed dat zeer bekwaam en wist er een geanimeerd geheel van te maken, door af en toe iemand uit de zaal op

het podium uit te nodigen en met de betrokkene wat 'dieper' te gaan.

Het vragenuurtje werd afgewisseld met een forum, bestaande uit De Boer, voorzitter MKB-Nederland, Schuyt, hoogleraar sociologie en Quant, hoogleraar advocatuur. Die mochten reageren op een filmpje met straatinterviews. De geïnterviewden hadden geen enkel beeld bij 'de advocaat'; de een dacht dat er wel 2.000 van waren, de ander dacht eerder aan 50.000 en wat het tarief betreft schatte weer iemand anders ze in op € 60 à € 70 per uur, immers méér dan een loodgieter van € 40.

Belachelijk

De Boer – ook in actualiteitenprogramma's een graag en vaak geziene gast, omdat hij van die krasse dingen zegt – ging meteen

van acquit en wist te melden dat de markt van de advocatuur (hij verhaspelde dat overigens regelmatig met 'accountants') niet transparant is, en als een markt niet transparant is, dan werkt ze niet goed. Schuyt vroeg zich daarop terecht af waarom de advocatuur voor iedereen zo transparant moet zijn, als de meeste mensen hoogstens één en heel misschien twee keer in hun leven met een advocaat te maken hebben, maar De Boer voer duidelijk een eigen koers en van het onduidelijke begrip *image trap* (lees: trap), waar wij allemaal ingetrapt zouden zijn, had niemand terug. De Boer prees de beroepstrots van advocaten, maar op een vileine manier, omdat hij die afleidde uit een door hem veronderstelde houding van: 'Kijk ons eens'.

Quant vergaloppeerde zich een enkele keer, maar dat leek onbedoeld. Zijn wat onhandige uitroep over de gefinancierde rechtshulp, dat het werkelijk belachelijk was als oudere compagnons echtscheidingen doen, vróég natuurlijk om een beledigde oudere compagnon die echtscheidingen deed en dat leuk vond. En aan zijn opmerking dat het met meer vrouwen in de balie allemaal veel gezelliger was geworden, leek ook niet een structurele gedachte ten grondslag te hebben gelegen.

Roesies

Hoogtepunt van de middag was professor Jan van Kalem, hoogleraar communicatiewetenschappen. Bij zo'n leerstoel stel je je geen dorknoper voor en dat was inderdaad niet het geval: Van Kalem kwam op in één van de fleurigste jasjes denkbaar, maar liet, toen hij een rood lint om zijn hoofd bond, weten dat hij op deze manier nog meer aandacht zou krijgen. Uit decoruumpunt

deed hij het lint maar weer af en stapte hij over op het visitekaartje. 'Dat is immers je visitekaartje'. Diverse ontwerpen voor zijn eigen kaartje passeerden de revue, waarbij hij uit effectiviteitsoogpunt – 'minder is meer' – uiteindelijk het meest voelde voor 'Jan, hoogleraar communicatiewetenschappen'.

Van Kalem wist, net als het EIM-rapport, ook tal van staatjes te presenteren, met allemaal prachtige percentages, waarbij het zingen telkens verrassend hoog bleek te scoren als één van de gemeten variabelen. Daar draaide het dan ook op uit en Van Kalem wist de hele zaal aan een Russisch lied te krijgen, met fraaie strofen als 'Wod/ ka/ lash/ nie/ kof/ en/ een/ so/ ke/ naamde/

prof, en: 'Wai/ sieng/ roe/ sies/ lied/ maar/ ken/ roe/ sies/ niet'. De act was zo subliem, dat een enkeling na afloop nog dacht een heuse professor te hebben gezien.

Met de tranen nog op de wangen stapte het gezelschap aan de achterzijde van de RAI in enkele veerboten, die na een prachtige tocht door Amsterdam bij de Convention Factory arriveerden. Een betere locatie om 800 à 900 man te huisvesten bestaat er waarschijnlijk niet. Binnen waren kosten noch

moeite gespaard met onder andere een levend standbeeld, trapezeartisten en een band die (18.30 uur!) al speelde.

Een wandelend buffet mislukt altijd, al het eten zit vastgekoekt aan de gamellen en smaakt naar de spiritus die het verwarmt, maar niet hier! Vraag me niet hoe, maar het was goed. Ook goed, zelfs van de buiten-categorie, was het Amsterdams baliecabaret. Je denkt na een aantal van die cabarets dat het niet gekker en beter kan, maar toch wel dus. Thema was een Amerikaanse invasie, zowel op onze kust als in onze advocatuur, waar de advocaat van Oranje dapper weerstand bood. Dat lukte, hoewel prins Bernhard er uiteindelijk zelf – met een heuse jeep – aan te pas moest komen.

Zichtbaar opgelucht keek Katuscha Tellegen – voor de Orde ruim anderhalf jaar bezig geweest met de organisatie – om zich heen en zag dat het goed was. ■

De teksten van alle toespraken en honderden foto's van de feestweek zijn te vinden op BalieNet, onder Nieuws

Foto: Jiri Büller

(advertentie)

Wij leveren uw medische argumentatie

ongeschiktheidverzekeringen, over de zorgvuldigheid die van artsen verwacht mag worden, WAJONG-zaken, bij ar-

Medisch Adviesbureau Bins
Laan 20
2512 GN DEN HAAG

telefoon 070 345 98 08
fax 070 345 98 11
dr. mr. J.W. Bins, arts RGA